

אגב אורחא?

המחקר שלא נתקבלו על דעת באי-כוח הבוקרים, אולם ידוע לי משהו על החידושים בהזנת פרות החלב, וכן הגיעו אלי רמזים על מעשה מהפכני בייצור „עגלות-פרות“. האמנם העלימה מערכת „משק הבקר והחלב“ את הבעיות האלה משום שהיא ישנה את שנת חוני המעגל ואין חברי המערכת חשים כלל שהגנו חיים „בתקופת האלקטרוניקה“? לי נודע שחבר המערכת פנה לוו. וביקשו להשמיע דבריו בשאלה זו מעל דפי „משק הבקר והחלב“, ולמה לא נענה?

ובשאלת הקדמת הפראת העגלות: האם לא נודע לוו. שהחתום מטה עורר בעיה זו לפני כ-20 שנה ועמד בוויכוחים „סוערים“ עם אנשי מקצוע (אם אין זכרונותי מטעה אותי — אף עם וולקני) ובוקרים ותיקים עד שזכה לפרוץ פרצה גם בחומה זו? ומערכת „משק הבקר והחלב“ — האם היא התעלמה מבעיה זו? נא לדפדף בחוברות מכל השנים ויתגלה מיד כי פורסמו מאמרים, הערות וכדומה בשאלה זו לא פעם ולא פעמיים. בחוברת 43 מצאו שוב קוראינו שתי רשימות בזכות הקדמת ההמלטה הראשונה, אם כי אין להסיק מזה שהמערכת לא תהיה מוכנה לפרסם גם דיעות מתנגדות לכיוון זה, אם הן תהיינה מבוססות על עובדות יסוד מסוימות. אין איפוא כל טעם להאשים את המערכת שכור נתה להרדים את הבוקרים ולא לספר להם על חידושים, ויהיו המהפכניים ביותר, שנראים במי בט ראשון אף כמוזרים ביותר. אמנם העירו את אזנינו על כך שלעתים „חידושים“ שהגנו מספרים עליהם עלולים לפעמים לבלבל דעתם של בוקרים טירונים, אולם המערכת בוטחת בכושר שיפוטו של הבוקר האחראי שיידע לכלכל את מעשיו בתבונה ויבדיל בין טוב ורע, בין חומר אינפורמטיבי גרידא ובין דברים שניתן להגדירם שימם הלכה למעשה.

נדמה לי שאנשי המערכת צריכים היו להיות תמימים שבתמימים כדי שיאמינו שיש קורטוב של הגיון בצנזורה (או ב„מיון“) לגבי פירסום ידיעות ורעיונות מקצועיים. האם אין חברי המע-

בחוברת זו מתפרסמת רשימתו של ר. וולקני „הבוקרים והמחקר בישראל“, שעיקרה — המרדת הבוקרים נגד נציגיהם הנבחרים על אדישור תם ויחסם „העוקצני“ למחקר ולניסויים בלתי מקובלים. אין באפשרותי, ואף אין זה מתפקידי, להביע דיעה כלשהי בשאלת היחס של באי-כוח הבוקרים למדע ולמחקר, כי אין אני מזדמן לישיבות ולפגישות, בהן אנשי המדע שלנו מציגים עמם תכניותיהם ובאי-כוח הבוקרים כאילו שוליים אותם, וממילא איני יודע במה מדובר ועם מי הצדק. אולם, כאילו אגב אורחא, מביע וו. דעתו על המגמות השוררות ב„משק הבקר והחלב“ ומאשים את המערכת שהיא מגישה לקוראים „חומר ממויין המביא לשקיטה על השמרים“ ולהשלטת הלך רוח שמרני, שמעורר בבוקרים סלידה למראה ולשמע כל ניסוי מהפכני; ועל כך אנסה להשיב.

בעצם יש לשמוח על כל ביקורת, והחתום מטה תובע ותובע כל השנים שהבוקרים ואנשי המקצוע יעירו את הערותיהם, בין לחיוב ובין לשלילה, ובלבד שתשופר רמת כתב-העת ותצמח תועלת למעיינים בו. אולם העיקר הוא שביקורת זו תהיה עניינית ותבסס על פרטים ועובדות, עם ציון הטוב והרע, למען ילמדו האחראים לתוכן החוברות לתקן את דרכיהם. לצערי הרב לא גיליתי בביקורתו של וו. דברים מעין אלה, כי היא בעלת אופי סתמי בעיקר. נתרשמתי מדבריו שהוא כאילו חושד באנשי המערכת שהם אינם מעריכים די את האינטאָלאַקט (כושר השפיטה) של הבוקרים ולכן מלעיטים „מנות סטאנדארטיות“ ואין פותחים לפניהם שערי המדע המהפכני, החדש והנועז.

ארשה איפוא לעצמי להציג שאלה פשוטה: אם וולקני גילה בניסוייו, או בספרות המקצועית הלועזית דברים מהפכניים חשובים בהזנת בקר, בגידולו, טיפוחו וכו' — מי ומה מנע בעדו לספר כל זאת מעל דפי „משק הבקר והחלב“? האמנם הוא נתנסה בכך שהמערכת סירבה לפרסם דבריו מחמת פחד וסלידה בפני חידושים? כאמור, איני יודע ולא כלום על פרטי תכניות

מע במקצוע, ויובן מאליו שכתב-העת פתוח לדיעות מתנגדות ולוויכוח הפשי; על כך תעיד העובדה שלא קרה מקרה של פסילת מאמר רשימה או אפילו הערה מחמת חילוקי דעות בין המערכת והמחברים בשאלה הנידונה.

אסכם: אם נתקל וולקני בהתנגדות או באדי-שות באי-כוח הבוקרים לתכניות ניסויים ומחקר, בל יערבב את הפרשיות ואל יתלה את הקור לר ב"מגמותיו" של כתב-העת. למה ומדוע התנגדו באי-כוח הבוקרים לניסוי זה או אחר (אם אמנם התנגדו) — לא אוכל, כאמור לעיל, להשיב, כי אין אני מובא בסוד עניינים אלה, ואיני רשאי להגיד הן או לאו.

י. עצמון

רכת יודעים שחלק ניכר של בוקרי הארץ נזקק גם לספרות לועזית, פופולארית ומדעית גם יחד? האם דפי "השדה", בהם מפרסם וו. את דבריו, חתומים בפניהם? ובכן מה תועלת תמצא מערכת "משק הבקר והחלב" בהעלמת תורות חדשות ונועזות?

האשמותיו של וולקני עוררוני לעיין מחדש בתוכן הכרכים שיצאו לאור עד עתה ועלי לציין בצער שההאשמה ב"מגמות" כביכול היא חסרת-שחר; יתכן שמקור הביקורת בהירהורי-לב שלו או בעירבוב תחומים ופרשיות שאין כל קשר ביניהם. דפי "משק הבקר והחלב" פתוחים לכל דיעה ולכל תורה, ובאופן מיוחד שמחה המערכת לפרסם חומר עובדתי מהנעשה והנש-

לכבוד מערכת "משק הבקר והחלב"

אודה לכם אם תפרסמו את הערותי למאמר "תערובת כופתיות", אשר נתפרסם בעתונכם. החבר שמחה ידידיה מקבוצת סעד מתח ביקורת קטלנית על תערובת הכופתיות מתוצרת "אמבר". לפי דעתי המסקנות של הח' שמחה הן פזיות ובלתי מבוססות וההגינות המינימאלית כלפי מפעל כה גדול וחשוב כמו "אמבר" צריכה הייתה להיב את הח' שמחה לשקול בדעתו היטב לפני שמתח ביקורת כל כך קטלנית על התערובת ועל המפעל כולו. הירידה בשומן בחלב, אשר לפי דעתו של הח' שמחה, הגיעה לכדי 0.5%, איננה יכולה להיות אך ורק תוצאה של השימוש בכופתיות אמבר. אני אינני מנהלה של האמבר; הנני חבר באחד מ-38 המשקים אשר הקימו את אמבר, והם גאים במפעל זה ומוכנים גם לחכות בסבלנות לתוצאות. בכל העולם מתלבטים בשאלת אחוז השומן בחלב. המעבר להזנת הבקר בכופתיות חולל מהפכה בשיטות ההזנה ויתכן שלעצם התהליך של הכנת הכופתיות יש השפעה מסוימת על אחוז השומן בחלב. וכה כותב אחד מבעלי המקצוע החשובים בארה"ב בעתון הבוקרים "הוארדס דיירימן" מיום 10 בינואר 1962:

"בכמה ניסויים, הכופתיות גרמו לירידת השומן ב-0.2%, אולם במבחנים אחרים לא הוכח הדבר. למרות הירידה המקרית הזאת בשומן השימוש בכופתיות ימשיך לעלות".
מניין אם כן הביטחון לח' שמחה שכל הירידה באחוז השומן היא תוצאה אך ורק משימוש בכופתיות? האם לא מעורבות בכך כמה סיבות נוספות (סלק בהמות, שימוש מופרז בתערובת וכו')?
ובכלל — אין הכופתיות של אמבר יכולות לתת תשובה לכל הצרות אשר מונה באמבר הח' שמחה: חוסר שחת ומחירה הגבוה, חוסר קש ועוד ועוד.
במשק שלנו הרגשנו בירידת השומן ומיד הוספנו קצת שחת. לא חיכינו לעצת מומחים, אם כי גם הם הציעו אותה תרופה, והנה מיד חזרנו למתכונת השומן הרגילה אצלנו.
צריך להיות ברור לח' שמחה שבלי שחת בדרך כלל לא יהיה חלב ואין צורך להיות פרופסור כדי להכיר בעובדה זו. אמבר לא הוקם כדי לספק תחליף לשחת.
מלבד זאת — איש אינו מחייב את הח' שמחה ואת קבוצת סעד לקנות את התוצרת של אמבר. מתיחת ביקורת קטלנית מבלי לדעת כמה מחשבה, עמל ותיכנון הושקע ע"י המשקים בהקמת מפעל חשוב זה — זה פשוט לא הוגן...

וחבל שמערכת העתון הדפיסה מאמר חמור זה ללא כל הערה.
רבותי, קצת סבלנות. תנו הזדמנות למפעל אמבר להוכיח עצמו.

ל. אריב